

BẢN TIN VỀ THÍCH ỨNG BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU THÁNG 03/2023

MỤC LỤC

I. TIN QUỐC TẾ	2
1.1. Nông dân ở Trung Quốc chi 280 tỷ đô la để thích ứng với biến đổi khí hậu và tôn thất tự nhiên.....	2
1.2. Tuần lễ thích ứng toàn cầu ở Chile khởi động trong bối cảnh thảm họa khí hậu gia tăng	2
1.3. Công nghệ cảnh báo sớm có thể thay đổi cuộc chơi để thích ứng với khí hậu	4
1.4. Mười điểm chính trong báo cáo mới nhất của IPCC về biến đổi khí hậu	5
1.5. Phụ nữ lãnh đạo hành động thích ứng và giảm nhẹ biến đổi khí hậu	6
II. TIN TRONG NƯỚC	8
2.1. Bình Định: Các tôn giáo ký kết bảo vệ môi trường và ứng phó biến đổi khí hậu giai đoạn 2023-2026	8
2.2. Xâm nhập mặn tại các cửa sông Cửu Long có xu thế giảm dần	8
2.3. Sinh viên khu vực sông Mekong tham gia cuộc thi sáng tạo công nghệ quan trắc sông tại Lào	9
2.4.Đắk Glong (Đắk Nông): Chú trọng phát triển rừng gắn với giảm nghèo bền vững	10
2.5. “Thuận thiên” tạo sinh kế cho người dân miền Tây - Con tôm ôm cây lúa	11
III. NGUỒN THAM KHẢO	13

I. TIN QUỐC TẾ

1.1. Nông dân ở Trung Quốc chi 280 tỷ đô la để thích ứng với biến đổi khí hậu và tổn thất tự nhiên [1]

Nông dân ở Trung Quốc đang chi tới 80% thu nhập của họ cho việc canh tác bền vững lâu dài.

Một cuộc khảo sát toàn quốc về nông dân sản xuất nhỏ ở Trung Quốc cho thấy họ đang chi 280 tỷ đô la Mỹ mỗi năm cho các giải pháp thích ứng với biến đổi khí hậu, bao gồm thông qua bảo tồn hoặc khôi phục đa dạng sinh học theo Mạng lưới hạt giống của nông dân, tổ chức phi lợi nhuận Foodthink và IIED.

Khảo sát 200 nông dân cho thấy trung bình mỗi hộ nông dân đang đầu tư từ 20% đến 40% thu nhập hàng năm vào việc thử nghiệm và thực hiện các biện pháp canh tác sinh thái để thích ứng với biến đổi khí hậu. Nông dân ở những vùng xa xôi hoặc những người đặc biệt dễ bị tổn thương trước tác động của biến đổi khí hậu đã chi tiêu từ 60% đến 80% thu nhập của họ theo cách này.

Nông dân sản xuất nhỏ đã chi hơn 2.900 đô la cho mỗi ha mỗi năm để ứng phó với biến đổi khí hậu. Với 200 triệu nông dân sản xuất nhỏ ở Trung Quốc, họ đã đầu tư hơn 280 tỷ đô la hàng năm vào việc thích ứng với biến đổi khí hậu, vượt xa con số 950 triệu đô la cam kết cho việc thích ứng tại các cuộc đàm phán khí hậu COP27 gần đây.

Mặc dù những cam kết và lời hứa của các nước giàu đang thu hút sự chú ý, nhưng chính các cá nhân đang bỏ tiền ra để thay đổi phương thức canh tác không chỉ để thích ứng với biến đổi khí hậu mà còn cũng để ngăn chặn và đảo ngược sự mất mát của các loài thực vật, động vật quan trọng và các hệ thống văn hóa sinh học truyền thống duy trì chúng.”

Nông dân trên khắp Trung Quốc dễ bị tổn thương trước các hiện tượng thời tiết cực đoan, như hạn hán và lũ lụt, các kiểu thời tiết khó lường và sâu bệnh. Foodthink, một tổ chức phi lợi nhuận truyền bá kiến thức về hệ thống thực phẩm bền vững ở Trung Quốc, đã tiến hành các chuyến thăm thực địa, phỏng vấn và thảo luận với nông dân trên khắp Trung Quốc vào năm 2022 và nhận thấy việc đa dạng hóa cây trồng của họ cũng như áp dụng các phương pháp canh tác sinh thái như tạo nhiều thảm thực vật tự nhiên hơn, nằm trong số những chiến lược chính của người nông dân để thích ứng với những thách thức này.

Đa dạng hóa cây trồng và vật nuôi trong trang trại giúp giảm thiểu rủi ro. Thực hành sinh thái làm giảm khả năng bùng phát dịch hại và cải thiện chất lượng đất để điều chỉnh độ ẩm tốt hơn trong thời gian hạn hán hoặc lũ lụt.

1.2. Tuần lễ thích ứng toàn cầu ở Chile khởi động trong bối cảnh thảm họa khí hậu gia tăng [2]

Các chuyên gia và nhà lãnh đạo tham dự Tuần lễ thích ứng toàn cầu tại Chile tập trung vào việc thúc đẩy các nỗ lực nhằm thích ứng với những tác động ngày càng nghiêm trọng của biến đổi khí hậu và giải quyết những tổn thất và thiệt hại.

Hơn 400 người từ khắp nơi trên thế giới tham dự các sự kiện bao gồm NAP Expo (27-30/3), Diễn đàn UN4NAPs lần thứ hai (27-30/3) và hội thảo phạm vi khu vực về tổn thất và thiệt hại do Mạng lưới Santiago cho khu vực Mỹ Latinh và Caribe (3-4/4).

Trọng tâm của hai sự kiện đầu tiên là các kế hoạch quốc gia về thích ứng với biến đổi khí hậu (NAP), là công cụ chính để hướng dẫn việc lập kế hoạch và thực hiện thích ứng với biến đổi khí hậu ở cấp quốc gia, bao gồm các hành động thích ứng được ưu tiên trong một khoảng thời gian nhất định để cung cấp thông tin cho việc thực hiện, giám sát và đánh giá, đồng thời đóng vai trò trung tâm trong việc cung cấp thông tin cho quá trình liên chính phủ về những nỗ lực và nhu cầu của các nước đang phát triển trong việc thích ứng.

Nhu cầu mở rộng quy mô tài chính và năng lực để thích ứng và tổn thất và thiệt hại là rất rõ ràng. Các kế hoạch thích ứng quốc gia có vai trò trung tâm trong tất cả những điều này, vào thời điểm mà chi phí cơ hội của hành động không phù hợp đang cao hơn bao giờ hết và ngày càng leo thang.

Được đồng tổ chức bởi Chính phủ Chile và ban phụ trách biến đổi khí hậu của Liên hợp quốc, tuần lễ này là một trong những sự kiện thích ứng chính trong lịch sử biến đổi khí hậu toàn cầu, nhấn mạnh tầm quan trọng của việc thích ứng vào thời điểm nhiệt độ trung bình toàn cầu tiếp tục tăng với tần suất các hiện tượng thời tiết cực đoan với cường độ mạnh, tác động ngày càng nguy hiểm đến con người và thiên nhiên.

Tuần lễ thích ứng toàn cầu của Chile chào đón các chuyên gia và đại diện từ chính quyền quốc gia và địa phương, các cơ quan tài trợ, bao gồm Quỹ Khí hậu xanh, Quỹ Môi trường toàn cầu và Quỹ thích ứng, các tổ chức của Liên hợp quốc và các tổ chức quốc tế khác, các cơ quan song phương và đa phương, đại diện của xã hội dân sự, các trung tâm và mạng lưới khu vực, khu vực tư nhân và giới học thuật.

Chủ đề của NAP Expo năm nay là mở rộng quy mô thích ứng. Những người tham gia sẽ tìm hiểu cách tăng phạm vi, chiều sâu và hành động thích ứng thông qua quá trình NAP, bao gồm cách tăng khối lượng các dự án thích ứng được hỗ trợ thông qua các quỹ khí hậu khác nhau.

Diễn đàn UN4NAPs 2023 quy tụ các quốc gia kém phát triển nhất (LDC), các quốc đảo nhỏ đang phát triển (SIDS) và các tổ chức đối tác của Liên hợp quốc để thảo luận về nhu cầu hỗ trợ kỹ thuật nhằm thúc đẩy việc xây dựng và thực hiện NAP. Các tổ chức sẽ hiểu rõ hơn về nhu cầu của các quốc gia trong bối cảnh NAP, trong khi các quốc gia có mặt sẽ tìm hiểu thêm về các cơ hội hỗ trợ. Tại Diễn đàn năm nay, các chủ đề sẽ bao gồm khả năng di chuyển của con người trong bối cảnh NAP và thích ứng ở các khu vực đô thị.

Trong khuôn khổ Mạng lưới Santiago, hội thảo này sẽ thu hút sự tham gia của các quốc gia ở khu vực Mỹ Latinh và Ca-ri-bê để xác định và tổng hợp thông tin cũng như hiểu biết sâu sắc về kinh nghiệm trong việc giải quyết những mất mát và thiệt hại lớn do tác động bất lợi của biến đổi khí hậu, đặc biệt là từ các

hiểm họa khí tượng thủy văn và các hiện tượng cực đoan như bão và mực nước biển dâng. Các kết quả từ hội thảo sẽ được sử dụng để xác định rõ hơn và xác định phạm vi các nhu cầu hỗ trợ kỹ thuật điển hình của các nước đang phát triển trong bối cảnh của mạng lưới Santiago.

1.3. Công nghệ cảnh báo sớm có thể thay đổi cuộc chơi để thích ứng với khí hậu[3]

Hệ thống cảnh báo sớm là một phương tiện đã được chứng minh và khả thi để giúp mọi người thích ứng với biến đổi khí hậu. Những hệ thống như vậy có thể mang lại lợi tức đầu tư gấp mười lần bằng cách cứu sống và sinh kế trong trường hợp xảy ra các sự kiện thời tiết cực đoan như bão và lũ lụt thường xuyên và dữ dội hơn. Và các công nghệ thông minh, đổi mới đang đóng một vai trò ngày càng quan trọng.

Đây là những kết luận chính của một cuộc họp vào tháng trước của Ủy ban điều hành công nghệ của UNFCCC phối hợp với các cử tri trẻ em và thanh thiếu niên của UNFCCC, đã tổ chức một cuộc thảo luận “chuyên sâu” về Hệ thống cảnh báo sớm tại phiên bản 2023 của Công nghệ bền vững toàn cầu và Hội nghị Cộng đồng Đổi mới (G-STIC) tại Rio de Janeiro, Brazil.

Tổng thư ký Liên hợp quốc António Guterres đã coi sáng kiến “Cảnh báo sớm cho tất cả mọi người” của Liên hợp quốc là ưu tiên hàng đầu, với Tổ chức Khí tượng Thế giới dẫn đầu nỗ lực này. Mục tiêu của sáng kiến là đảm bảo rằng mọi người trên Trái đất đều được bảo vệ bởi các hệ thống cảnh báo sớm trong vòng 5 năm. Một kế hoạch hành động điều hành cho sáng kiến này đã được công bố tại Hội nghị lần thứ 27 các bên tham gia Công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu (COP27) ở Sharm el-Sheikh, Ai Cập vào năm ngoái.

Tại Brazil, các chuyên gia và học viên đã thảo luận về các hoạt động cụ thể phù hợp với kế hoạch và sáng kiến. Những người tham gia bao gồm đại diện của chính quyền quốc gia và địa phương, các tổ chức quốc tế và các quy trình liên chính phủ, khu vực tư nhân và mạng lưới thanh niên. Họ đã chia sẻ những hiểu biết và kinh nghiệm liên quan đến các công nghệ mới nổi và chuyển đổi cho các hệ thống cảnh báo sớm cũng như các cơ hội và thách thức để triển khai các công nghệ đó.

Một số công nghệ chính được thảo luận là việc sử dụng:

- Trí tuệ nhân tạo (AI) để phát hiện, giám sát và dự báo các sự kiện, đồng thời thông báo hiệu quả các thảm họa sắp xảy ra hoặc đang diễn ra phù hợp với nhu cầu của các nhóm mục tiêu.
- Công nghệ viễn thám và vệ tinh để phát triển các dự đoán có thể ngăn chặn và giảm thiểu tổn thất và thiệt hại do khí hậu gây ra, cùng với các dịch vụ và hệ thống viễn thông có thể hỗ trợ truyền thông rủi ro và cảnh báo sớm.
- Tin nhắn SMS dựa trên vị trí và phát sóng di động để gửi và nhận tin nhắn định vị địa lý ở những khu vực có nguy cơ bị ảnh hưởng bởi các sự kiện thời tiết khắc nghiệt. Ví dụ, ở Haiti, tin nhắn tự động được gửi đến điện thoại di động được

điều chỉnh dựa trên vị trí của người nhận để đảm bảo họ nhận được thông tin hữu ích.

- “Internet vạn vật -IoT” có thể nâng cao hiệu quả của các hệ thống cảnh báo sớm tại các khu định cư của con người cho cả các tòa nhà công cộng và tư nhân. Ví dụ, một hệ thống báo động điện tử được nối mạng ở Nam Phi giúp giảm thiểu rủi ro cháy rừng bằng cách cung cấp giám sát trực tiếp và cảnh báo qua SMS cho cư dân và hàng xóm của họ, kích hoạt phản ứng nhanh chóng của cộng đồng.

- Các giải pháp dựa vào thiên nhiên (NbS) để thích ứng và giảm thiểu rủi ro thiên tai. Các giải pháp dựa vào thiên nhiên chẳng hạn như trồng và bảo vệ rừng ngập mặn để giảm thiểu tác động của các đợt triều cường thường xuyên hơn dọc theo bờ biển.

Ủy ban Điều hành Công nghệ (TEC) tập trung vào việc xác định các chính sách có thể thúc đẩy sự phát triển và chuyển giao các công nghệ phát thải thấp và chống chịu khí hậu. Cụ thể, TEC phân tích các vấn đề công nghệ khí hậu và phát triển các khuyến nghị chính sách cân bằng, hỗ trợ các quốc gia đẩy nhanh hành động đối với biến đổi khí hậu.

Phiên họp ở Rio de Janeiro là một phần trong các hoạt động xác định phạm vi của TEC theo kế hoạch hoạt động luân phiên cho giai đoạn 2023-2027 về các công nghệ thích ứng chuyển đổi và mới nổi, và được chủ trì bởi Chủ tịch TEC, Ambrosio Yobanolo del Real.

1.4. Mười điểm chính trong báo cáo mới nhất của IPCC về biến đổi khí hậu [4]

Báo cáo tổng hợp mới nhất của IPCC dài hơn 8000 trang. Viện Tài nguyên Thế giới đã tổng hợp được 10 điểm chính của lời cảnh báo thảm khốc này đối với nhân loại bao gồm những ý chính sau:

1. Sự nóng lên toàn cầu 1,1 độ C do con người gây ra đã thúc đẩy những thay đổi đối với khí hậu Trái đất chưa từng có trong lịch sử loài người gần đây.

2. Các tác động của khí hậu đối với con người và hệ sinh thái lan rộng và nghiêm trọng hơn dự kiến, đồng thời các rủi ro trong tương lai sẽ leo thang nhanh chóng với mức độ nóng lên.

3. Các biện pháp thích ứng có thể xây dựng khả năng phục hồi một cách hiệu quả, nhưng cần có thêm tài chính để mở rộng các giải pháp.

4. Một số tác động khí hậu đã nghiêm trọng đến mức không thể thích ứng được, dẫn đến tổn thất và thiệt hại.

5. Mức phát thải khí nhà kính toàn cầu cao nhất trước năm 2025 theo các lộ trình phù hợp với 1,5 độ C.

6. Thế giới phải nhanh chóng tránh xa việc đốt nhiên liệu hóa thạch - nguyên nhân số một của khủng hoảng khí hậu.

7. Chúng ta cũng cần những chuyển đổi khẩn cấp, trên toàn hệ thống để đảm bảo một tương lai phát thải ròng bằng 0 và thích ứng với biến đổi khí hậu.

8. Loại bỏ carbon hiện là điều cần thiết để hạn chế mức tăng nhiệt độ toàn cầu ở mức 1,5 độ C.

9. Tài chính khí hậu cho cả giảm nhẹ và thích ứng phải tăng mạnh trong thập kỷ này.

10. Biến đổi khí hậu cũng như những nỗ lực tập thể của chúng ta để thích ứng và giảm thiểu sẽ làm trầm trọng thêm tình trạng bất bình đẳng nếu chúng ta không đảm bảo được một quá trình chuyển đổi công bằng.

1.5. Phụ nữ lãnh đạo hành động thích ứng và giảm nhẹ biến đổi khí hậu [5]

Pakistan rất dễ bị tổn thương trước tác động của biến đổi khí hậu, với các hiện tượng thời tiết khắc nghiệt ảnh hưởng đến hàng triệu người mỗi năm. Để giải quyết vấn đề này, chính phủ Pakistan đã hợp tác với Liên minh Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế và các tổ chức khác để xây dựng kế hoạch hành động giới về biến đổi khí hậu quốc gia (ccGAP), với mục tiêu đảm bảo các hành động quốc gia có trách nhiệm giới trong sáu lĩnh vực ưu tiên.

Pakistan được xếp hạng trong số các quốc gia dễ bị tổn thương nhất trước tác động lan rộng và liên ngành của biến đổi khí hậu. Chỉ số Rủi ro Khí hậu Toàn cầu 2016 nhấn mạnh rằng Pakistan nằm trong số những quốc gia phải trải qua các hiện tượng thời tiết khắc nghiệt liên tục năm này qua năm khác. Ví dụ, vào năm 2014, các đợt gió mùa sau thời kỳ ít mưa đã ảnh hưởng đến 2,5 triệu người, phá hủy 130.000 ngôi nhà và hơn 1 triệu mẫu đất trồng trọt.

Với sự hỗ trợ trong giai đoạn Sẵn sàng từ Quỹ Khí hậu Xanh (GCF) (2020-2021) và hướng dẫn kỹ thuật của Liên minh Bảo tồn Thiên nhiên Quốc tế (IUCN) và các đối tác quan trọng khác, Chính phủ Pakistan và các bên liên quan đã thực hiện một dự án nhằm xây dựng năng lực và hợp tác về các vấn đề giới và biến đổi khí hậu thông qua xây dựng kế hoạch hành động giới về biến đổi khí hậu quốc gia (ccGAP) để đảm bảo các hành động quốc gia có trách nhiệm giới trong sáu lĩnh vực ưu tiên, theo chính sách quốc gia về biến đổi khí hậu của Pakistan. Mở đường cho một hệ thống dự án đáp ứng giới, nỗ lực thí điểm này tăng cường chính sách và chương trình hiện có và mới thành lập, đồng thời nâng cao vị thế của quốc gia với tư cách là quốc gia dẫn đầu quốc tế hướng tới xây dựng phát triển bền vững toàn diện, hành động vì khí hậu và khả năng phục hồi cho tất cả mọi người.

Mặc dù đạt được những thành tựu đáng kể trong phát triển con người, nhưng bất bình đẳng giới hạn chế an ninh và phúc lợi xã hội, chính trị và kinh tế phổ biến. Chẳng hạn, theo Báo cáo khoảng cách giới toàn cầu năm 2022 của Diễn đàn kinh tế thế giới, Pakistan xếp thứ 145 trong số 146 quốc gia trên toàn thế giới. Pakistan công nhận rằng biến đổi khí hậu ảnh hưởng khác nhau đến phụ nữ và nam giới, đồng thời phụ nữ và nam giới có những khả năng riêng biệt với tư cách là tác nhân thay đổi hướng tới thích ứng và giảm thiểu hiệu quả. Thu hẹp khoảng cách giới là điều cần thiết để xây dựng khả năng sẵn sàng ứng phó với biến đổi

khí hậu và khả năng phục hồi cho tất cả mọi người. Bộ trưởng Đáng kính về Biến đổi Khí hậu, Thượng nghị sĩ Sherry Rehman, cũng chia sẻ quan điểm của mình trên tờ Express Tribune vào ngày 6 tháng 5 năm 2022 rằng “Phụ nữ chịu nhiều tác động của Căng thẳng Khí hậu hơn so với nam giới ở các nước đang phát triển và chính sách tập trung vào giới tính, các nỗ lực lồng ghép và thích ứng với các tác động của Căng thẳng Khí hậu cũng phải được triển khai.”

Một cách tiếp cận đa bên, liên ngành và có sự tham gia đã được áp dụng để phát triển Kế hoạch hành động về giới trong biến đổi khí hậu (ccGAP), một kế hoạch hành động quốc gia liên ngành, xây dựng năng lực thể chế và các bên liên quan về mối liên kết giới và môi trường, tổng hợp các cam kết quốc gia về giới và hành động khí hậu và phát triển các dự án sáng tạo nhằm trao quyền cho cả phụ nữ và nam giới với tư cách là tác nhân thay đổi, tăng cường sự sẵn sàng của Pakistan cho hành động khí hậu và khả năng phục hồi. Các bên liên quan chính tham gia vào quá trình này bao gồm chính phủ, xã hội dân sự, học viện, nhà nghiên cứu, khu vực tư nhân và các chuyên gia cá nhân.

Dự án có hai kết quả chính bao gồm xây dựng ccGAP đồng thời tăng cường năng lực thể chế và xây dựng hệ thống lồng ghép giới cho các dự án. Các kết quả chính dự kiến là một cơ chế điều phối hiệu quả về bình đẳng giới, nâng cao kiến thức và năng lực tại Cơ quan được ủy quyền quốc gia (NDA)/Bộ Biến đổi khí hậu để hướng dẫn và hỗ trợ các bộ khác trong việc thực hiện các hành động được đề xuất. Nó cũng có sự tham gia của các tổ chức phụ nữ và đầu mối giới trong việc xây dựng năng lực cũng như thực hiện các hành động biến đổi khí hậu. Ngoài sự phát triển của ccGAP, toàn bộ quá trình cũng được ghi lại để phổ biến. Phân tích khoảng cách giới trong ngành cũng là một điểm chuẩn quan trọng.

Bản thân việc phát triển ccGAP đã là một kinh nghiệm học tập, thông qua trao đổi ý kiến, xây dựng năng lực và thách thức các định kiến. Một phân tích về khoảng cách giới được thực hiện trên sáu lĩnh vực ưu tiên bao gồm nông nghiệp và an ninh lương thực, rừng và đa dạng sinh học, giảm thiểu rủi ro thiên tai, nước và vệ sinh môi trường, quản lý tổng hợp vùng ven biển, năng lượng và giao thông. Phân tích phản ánh những thách thức và xác định các hành động chính. Kế hoạch hành động được xây dựng xoay quanh bốn chủ đề chính bao gồm nâng cao năng lực, chính sách và cơ chế quản lý, cân bằng giới tính, các biện pháp thích ứng và giảm nhẹ. CCGAP đặc biệt khuyến nghị dữ liệu tách biệt về giới để phản ánh định kỳ các chỉ số và phản ánh tiến độ sau khi thực hiện ccGAP.

Quá trình này có sự tham gia và tham vấn của một số đại diện của các bên liên quan chính từ cấp liên bang cũng như cấp tỉnh. S

Tương tự, sau khi triển khai trên toàn quốc, ccGAP cũng được triển khai với các tỉnh thông qua Sở Kế hoạch và Phát triển để hiểu rõ hơn và đưa vào quy trình lập kế hoạch của họ. Trong các phiên họp cấp tỉnh, người ta cũng tiết lộ rằng trong một số trường hợp đã tồn tại một cơ chế thể chế về lồng ghép giới và thích ứng và giảm thiểu biến đổi khí hậu, nhưng cả hai không được kết nối với nhau.

Dưới sự triển khai ccGAP đầu tiên của Pakistan, nhiều sáng kiến khác nhau đang được lên kế hoạch. IUCN đang phổ biến và quảng bá tài liệu để khuyến khích lồng ghép giới trong các dự án sắp tới của chính phủ và xã hội dân sự. IUCN, cùng với Đại sứ quán Pháp và AFD, đã phát động Giải thưởng Giới và Khí hậu đầu tiên để công nhận và ghi nhận những phụ nữ và tổ chức phụ nữ hàng đầu đã đi đầu trong vấn đề giới và tác động của khí hậu. Ở các cấp khác nhau, chính phủ đã thể hiện sự quan tâm và đảm bảo hỗ trợ lồng ghép giới trong chương trình của họ. Đó là một sáng kiến đầy hứa hẹn, đặc biệt nếu tất cả chúng ta cùng nhau giữ cho trái bóng lăn.

CCGAP quốc gia đã được phát triển phù hợp với các cam kết quốc tế của Pakistan, đặc biệt là UNFCCC, NDC và SDGs. Kế hoạch hành động phù hợp với Kế hoạch hành động về giới của UNFCCC bao gồm xây dựng năng lực, chia sẻ kiến thức và truyền thông; Xây dựng giới, sự tham gia và vai trò lãnh đạo của phụ nữ; sự gắn kết giữa UNFCCC và LHQ nói chung; thực hiện đáp ứng giới và phương tiện thực hiện; giám sát và báo cáo.

II. TIN TRONG NƯỚC

2.1. Bình Định: Các tôn giáo ký kết bảo vệ môi trường và ứng phó biến đổi khí hậu giai đoạn 2023-2026 [6]

Phó Chủ tịch UBND tỉnh báo cáo tóm tắt kết quả thực hiện chương trình phối hợp giai đoạn 2016-2022; đại diện lãnh đạo Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh đã thông tin một số chủ trương, chính sách, pháp luật liên quan đến công tác bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu, ý nghĩa của việc ký kết, hỗ trợ các tôn giáo tham gia bảo vệ môi trường, ứng phó với biến đổi khí hậu.

Tại hội nghị, đại diện các tổ chức tôn giáo đã có những bài phát biểu tham luận, Thượng tọa Thích Quảng Duy đã đại diện Phật giáo tỉnh có bài phát biểu tham luận với chủ đề “Vai trò của Phật giáo trong tham gia bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu”; Thượng tọa Thích Hạnh Chơn, Phó Trưởng ban Thường trực Ban Trị sự TP.Quy Nhơn với tham luận “Tín đồ Phật tử tham gia bảo vệ, giữ gìn môi trường xanh-sạch-đẹp”.

Dịp này, hội nghị đã khen thưởng cho tập thể Ban Trị sự GHPGVN tỉnh, Ban Trị sự GHPGVN TX.An Nhơn, Ban Trị sự GHPGVN H.Tuy Phước và tổ đình Long Khánh đã có nhiều thành tựu nổi bật trong công tác bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu ở địa phương.

Ban Trị sự GHPGVN tỉnh cùng đại diện các tổ chức tôn giáo đã ký kết với UBND tỉnh và Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh bản chương trình phối hợp phát huy vai trò các tôn giáo tham gia bảo vệ môi trường và ứng phó với biến đổi khí hậu, giai đoạn 2023-2026.

2.2. Xâm nhập mặn tại các cửa sông Cũ Long có xu thế giảm dần [7]

Dự báo, từ ngày 1-10/4, ở thượng nguồn sông Mê Công và khu vực Nam Bộ phổ biến ít mưa, ngày nắng, riêng miền Đông Nam Bộ có nắng nóng.

Khoảng ngày 5-6/4, ở khu vực Nam Bộ có thể xuất hiện mưa, mưa rào nhẹ rải rác tập trung về chiều tối. Nhiệt độ thấp nhất ban đêm phổ biến 23-26 độ C; nhiệt độ cao nhất dao động trong khoảng 33-36 độ C, miền Đông Nam Bộ có nơi hơn 36 độ C.

Trong thời kỳ từ ngày 1-10/4, xâm nhập mặn ở khu vực đồng bằng sông Cửu Long tăng dần đạt mức cao nhất vào giữa tuần, sau đó giảm dần. Độ mặn cao nhất tại các trạm ở mức tương đương độ mặn cao nhất tháng 4/2022.

Chiều sâu ranh mặn 4‰ trong thời kỳ này trên các sông Vàm Cỏ Đông, Vàm Cỏ Tây có phạm vi xâm nhập mặn: 35-45km; sông Cửa Tiểu, Cửa Đại: 30-35km; sông Hàm Luông, sông Cổ Chiên: 35-40km; Sông Hậu: 35-42km; sông Cái Lớn: 20-30km.

Theo nhận định của các chuyên gia, xâm nhập mặn vùng đồng bằng sông Cửu Long mùa khô năm 2022-2023 ở mức tương đương mùa khô năm 2021-2022.

Từ đầu tháng 4 đến hết tháng 5, xâm nhập mặn tại các cửa sông Cửu Long có xu thế giảm dần; xâm nhập mặn các sông Vàm Cỏ, Cái Lớn tăng cao vào tháng 4 (từ ngày 17-23/4), sau đó giảm dần.

Trước tình hình trên, các địa phương cần tranh thủ tích trữ nước ngọt khi triều thấp, phục vụ nông nghiệp và dân sinh, đồng thời cần hạn chế tưới nước nhằm giảm thiểu thiệt hại sản xuất.

Đối với diện tích trồng cây ăn trái có giá trị kinh tế cao, chịu mặn kém, trước khi tưới nước, người dân cần kiểm tra nồng độ mặn.

Các địa phương thường xuyên phổ biến thông tin về tình hình xâm nhập mặn trên các phương tiện thông tin đại chúng để người dân, tổ chức liên quan chủ động đề phòng ảnh hưởng của xâm nhập mặn.

2.3. Sinh viên khu vực sông Mekong tham gia cuộc thi sáng tạo công nghệ quan trắc sông tại Lào [8]

Tham gia cuộc thi lần này có 14 đội tuyển sinh viên thuộc 11 trường đại học của các quốc gia thành viên MRC (gồm: Campuchia, Lào, Thái Lan và Việt Nam). Trong đó, có bốn đội tuyển sinh viên Việt Nam thuộc các trường: Đại học Thủy lợi, Đại học Cần Thơ, Đại học Khoa học tự nhiên (Đại học Quốc gia Hà Nội) và Đại học khoa học tự nhiên (Đại học Quốc gia TP Hồ Chí Minh).

Cuộc thi đưa ra nhiệm vụ cụ thể là phát triển công nghệ cảm biến đo xa để đo lường bốn chỉ số riêng: mực nước, lượng mưa, độ ẩm đất và chất lượng nước. Các bộ cảm biến này thường được lắp đặt trong các trạm riêng, hoặc ngoài trời trên các bờ sông, ở các khu vực nông nghiệp.

Các đội tham gia cuộc thi có thể thiết kế một trạm quan trắc phù hợp với địa hình, vị trí, thời tiết và chức năng của trạm; trạm có thể hoạt động dựa vào năng lượng mặt trời; hoặc có khả năng thu thập và gửi dữ liệu đo từ xa từ trạm đến máy chủ theo thời gian thực.

Trong hai ngày 30-31/3, các đội tuyển tham gia cuộc thi sẽ trình bày sản phẩm của đội mình trước Hội đồng giám khảo quốc tế do MRC lựa chọn. Ban Tổ chức sẽ chọn ra 4 đội chiến thắng cuộc thi theo bốn hạng mục, dựa trên các tiêu chí: độ chính xác, độ bền, hiệu quả chi phí và tính đổi mới.

Theo Ban Tổ chức, sản phẩm của cả 14 đội tham gia cuộc thi sẽ được trưng bày tại Trung tâm Hội nghị quốc gia Lào để lãnh đạo các nước MRC và quan khách tham dự Hội nghị cấp cao MRC lần thứ 4 và các Hội nghị quốc tế (từ ngày 2-5/4/2023) tham quan.

Đại diện MRC cho biết, đây là lần đầu tiên MRC phát động một cuộc thi dành cho sinh viên các trường đại học trong khu vực, với mục tiêu phát triển công nghệ bền vững và hiệu quả về chi phí nhằm giám sát mực nước, lượng mưa, độ ẩm đất và chất lượng nước sông Mekong.

Hiện MRC đang duy trì khoảng 250 trạm quan trắc theo dõi các yếu tố ảnh hưởng đến sông Mekong, dòng sông lớn nhất Đông Nam Á, bao gồm thủy văn, lượng mưa, chất lượng nước, hệ sinh thái, nghề cá và hạn hán. Tuy nhiên, hầu hết công nghệ quan trắc hiện nay đều phụ thuộc vào trang thiết bị nhập khẩu từ có giá thành cao.

Theo TS Anoulak Kittikhoun, Giám đốc điều hành Ban Thư ký MRC, các giải pháp “cây nhà lá vườn” không những có chi phí rẻ hơn, mà còn giúp phát triển năng lực chuyên môn trong khu vực và mang lại những lợi ích khác. TS Anoulak Kittikhoun cũng bày tỏ tin tưởng người dân trong khu vực có thể tự giải quyết các vấn đề của sông Mekong thông qua đổi mới, sáng tạo về công nghệ.

2.4. Đắk Glong (Đắk Nông): Chú trọng phát triển rừng gắn với giảm nghèo bền vững

Thời gian qua, huyện Đắk Glong (tỉnh Đắk Nông) đã thực hiện tốt công tác quản lý, bảo vệ và phát triển rừng. Trong đó, công tác giao khoán rừng vừa giúp người dân có thêm thu nhập từ phí dịch vụ môi trường rừng và vừa giúp đời sống của người dân sống tiếp giáp với những cánh rừng ngày một ổn định hơn. Cụ thể, tổng diện tích rừng trồng giai đoạn 2017-2021 trên địa bàn của các đơn vị là 3.745,8 ha. Trong đó, năm 2017, tổng diện tích trồng là 1.086,70 ha. Năm 2018 là 612,27 ha. Năm 2019 là 530,66 ha.

Đến năm 2020, tổng diện tích rừng trồng trên địa bàn huyện Đắk Glong là 392,951 ha. Năm 2021 là 403,267 ha. Năm 2022, Hạt Kiểm lâm huyện Đắk Glong cũng đã phối hợp với chính quyền địa phương tổ chức họp vận động người dân tham gia trồng rừng. Kết quả tính đến cuối năm 2022, tổng diện tích phát triển rừng trên địa bàn, bao gồm cả diện tích ngoài kế hoạch là 542,254 ha. Đối với các diện tích rừng trồng trên hiện đang được quản lý bảo vệ tốt, cây sinh trưởng phát triển theo chu kỳ.

Có thể nói, Đắk Glong là một trong những địa phương của tỉnh Đắk Nông đi đầu trong công tác giao khoán đất rừng để người dân thu được nguồn lợi từ rừng cũng như giúp cho chính quyền địa phương giảm được áp lực về tình trạng

phá rừng trên địa bàn. Điển hình như: Vườn Quốc gia (VQG) Tà Đùng hiện đang giao khoán hơn 6.000 ha rừng cho 201 hộ dân là đồng bào dân tộc thiểu số sinh sống gần khu rừng.

Hiện nay, vùng nguyên liệu tại 2 xã Đăk R'Măng, Đăk Plao đang phát triển mạnh nhưng đầu ra của các sản phẩm gỗ rừng trồng vẫn chưa được đảm bảo; việc vận chuyển đến các nhà máy tiêu thụ xa, dẫn đến chi phí cao, ảnh hưởng đến chi phí của người mua bán gỗ. Trên địa bàn huyện chưa hình thành chuỗi cung ứng sản phẩm mang tính thương hiệu về gỗ rừng trồng, dẫn đến giá thành sản phẩm bán ra so với mặt bằng chung trên thị trường còn thấp. Hiện tại, diện tích quy hoạch lâm nghiệp trên địa bàn rất lớn nhưng một số diện tích không còn phù hợp để phát triển rừng.

Để nâng cao hiệu quả quản lý, bảo vệ và phát triển rừng, phục vụ mục tiêu giảm nghèo bền vững của địa phương, huyện Đăk Glong kêu gọi các doanh nghiệp đầu tư các nhà máy, các chuỗi cung ứng sản phẩm có nguồn gỗ từ rừng trồng trên địa bàn để tạo vùng sản xuất rừng trồng bền vững, từ đó, góp phần tăng thu cho ngân sách và hỗ trợ người dân thoát nghèo. Bên cạnh đó, tập trung nâng cao chất lượng các sản phẩm về giống cây trồng lâm nghiệp để cung ứng cho thị trường trong và ngoài tỉnh.

Đồng thời, huyện Đăk Glong cũng sẽ tập trung nâng cao chất lượng thương hiệu, đa dạng về các nguồn giống nhằm tăng thêm nguồn thu cho địa phương. Song song đó, huyện Đăk Glong cũng sẽ phối hợp với Sở NN&PTNN tỉnh Đăk Nông tổ chức các lớp tập huấn nhằm nâng cao kiến thức, kỹ năng trồng, chăm sóc rừng cho người dân; triển khai các giải pháp căn cơ, thực hiện tốt công tác quản lý, bảo vệ rừng nhằm kịp thời ngăn chặn việc phá hoại, ảnh hưởng đến sự sinh trưởng và phát triển rừng trồng.

Nhằm nâng cao hơn nữa hiệu quả công tác phát triển rừng trên địa bàn huyện, huyện Đăk Glong cũng kiến nghị UBND tỉnh Đăk Nông, Sở NN&PTNT xem xét, có các chính sách hỗ trợ địa phương trong công tác trồng rừng đối với các doanh nghiệp, hộ gia đình thực hiện trồng rừng sản xuất và rừng phân tán, đảm bảo mức hỗ trợ đạt tối thiểu 15.000.000 đồng/ha để khuyến khích sự tham gia của các bên có liên quan.

2.5. “Thuận thiên” tạo sinh kế cho người dân miền Tây - Con tôm ôm cây lúa[10]

Theo Sở NN-PTNT tỉnh Kiên Giang, hầu hết diện tích sau khi chuyển đổi bình quân đạt hiệu quả kinh tế cao hơn gấp 2,5-4 lần so với trước khi chuyển đổi, lợi nhuận tăng thêm từ các mô hình mà nông dân chuyển đổi từ 15-25 triệu đồng/ha đối với mô hình luân canh; từ 35-45 triệu đồng/ha đối với mô hình chuyên canh. Đối với chuyển đổi sang trồng cây ăn trái đã giúp tăng thêm lợi nhuận 55-65 triệu đồng/ha cho nông dân. Đối với chuyển đổi từ chuyên trồng lúa sang trồng lúa kết hợp nuôi trồng thủy sản ở những khu vực có điều kiện phù hợp, đã giúp tăng lợi nhuận bình quân hơn 85 triệu đồng/ha/năm. Đây là mô hình kết hợp đem

lại hiệu quả kinh tế cao, bền vững đang được định hướng mở rộng cho các huyện vùng U Minh Thượng và khu vực ven biển vùng Tứ giác Long Xuyên.

Từ khi thay đổi tư duy sản xuất, chuyển đổi mô hình sản xuất, nông dân ở nhiều địa phương tăng thu nhập thấy rõ. Ông Nguyễn Hoàng Phi (62 tuổi, ngụ thị trấn Thứ Mười Một, huyện An Minh, tỉnh Kiên Giang) vừa thu hoạch hơn 1,2 tấn tôm càng xanh từ cánh đồng 5ha, lãi gần 130 triệu đồng. Ngoài vụ nuôi tôm càng xanh này, ông Phi còn có nguồn thu từ tôm sú, tôm thẻ, cua và cá đồng, giúp ông có thu nhập hơn 400 triệu đồng/năm.

Ông Phi đã chuyển đổi toàn bộ diện tích đất trồng lúa 2 vụ/năm trước đây sang 1 vụ tôm - 1 vụ lúa kết hợp nuôi cua. “Nhờ chuyển đổi sang nuôi tôm, cua nên tôi có tiền nuôi 3 con ăn học thành đạt. Cả ấp, cả xã này ai cũng thoát nghèo vươn lên khá, giàu nhờ chuyển đổi, thích ứng với điều kiện mới”, ông Phi tâm sự.

Tại vùng Bắc Cà Mau (huyện Thới Bình, U Minh, một phần huyện Trần Văn Thời) nằm xa cửa biển nên mùa mưa thì nước ngọt, còn mùa nắng thì nước bị nhiễm mặn. Theo đó, mùa khô thì người dân nuôi tôm, mùa mưa tranh thủ rửa phèn để làm một vụ lúa; đồng thời thả xen canh tôm càng, tôm sú, cá...

Ông Võ Hoàng Linh (xã Biển Bạch Đông, huyện Thới Bình, tỉnh Cà Mau) cho biết: “Nhiều năm qua, gia đình tôi vẫn duy trì mô hình sản xuất lúa - tôm. Khi sản xuất theo mô hình này, chúng tôi không bao giờ sử dụng hóa chất, thuốc trừ sâu, cho nên chi phí thấp, ít bị dịch bệnh. Thêm nữa, con tôm và cây lúa cũng hỗ trợ lẫn nhau: khi thu hoạch, gốc rạ lúa phân hủy làm nguồn thức ăn cho con tôm; khi làm lúa, rễ hấp thụ và làm sạch môi trường trong đất cho tôm”.

III. NGUỒN THAM KHẢO

1. <https://www.iied.org/farmers-china-spending-280-billion-adapting-climate-change-nature-loss>
2. <https://unfccc.int/news/global-adaptation-week-in-chile-kicks-off-against-backdrop-of-intensifying-climate-disasters-0>
3. <https://unfccc.int/news/early-warning-technologies-can-be-game-changers-for-climate-adaptation>
4. <https://www.wri.org/insights/2023-ipcc-ar6-synthesis-report-climate-change-findings>
5. <https://www.iucn.org/story/202303/women-lead-actions-climate-change-adaptation-and-mitigation>
6. <https://tainguyenvamoitruong.vn/binh-dinh-cac-ton-giao-ky-ket-bao-ve-moi-truong-va-ung-pho-bien-doi-khi-hau-giai-doan-2023-2026-cid18196.html>
7. <https://tainguyenvamoitruong.vn/xam-nhap-man-tai-cac-cua-song-cuu-long-co-xu-the-giam-dan-cid18194.html>
8. <https://tainguyenvamoitruong.vn/sinh-vien-khu-vuc-song-mekong-tham-gia-cuoc-thi-sang-tao-cong-nghe-quan-trac-song-tai-lao-cid18199.html>
9. <https://baotainguyenmoitruong.vn/dak-glong-dak-nong-chu-trong-phat-trien-rung-gan-voi-giam-ngheo-ben-vung-352275.html>
10. <https://www.sggp.org.vn/thuan-thien-tao-sinh-ke-cho-nguoi-dan-mien-tay-bai-2-con-tom-om-cay-lua-post683680.html>